

Mens grootste ‘kliederaar’ met pesticiden

Als het over pesticiden gaat, wordt al snel gedacht aan gewasbeschermingsmiddelen uit de land- en tuinbouw. De hoeveelheid pesticide die in en om huis worden aangetroffen, blijkt echter vooral afkomstig van eigen gebruik.

In de afgelopen jaren vonden meerdere onderzoeken plaats naar pesticiden in en om huis. Er werd daarin vooral gefocust op middelen die afkomstig zijn uit de land- en tuinbouw. Wanneer we kijken welk deel van de totaal gevonden concentratie afkomstig is uit de agrarische sectoren, dan is die relatief (erg) laag.

Veruit het grootste deel van de hoeveelheid pesticide die wordt aangetroffen is afkomstig van middelen die we zelf gebruiken. Het gaat om pesticiden tegen parasieten bij huisdieren

en tegen insecten en ongedierte in en om het huis.

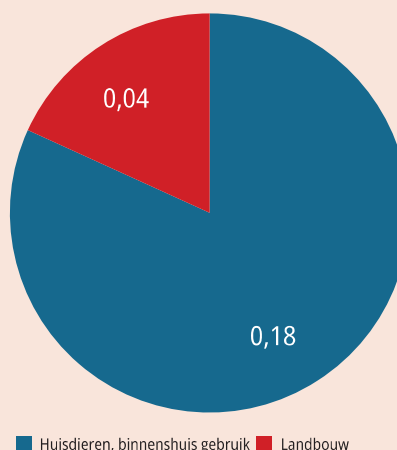
PESTICIDEN IN SLAAPKAMERS (2024)

In 2024 vond een burgeronderzoek plaats naar pesticiden in Nederlandse en Belgische slaapkamers. Voor dit onderzoek is stof in slaapkamers bemonsterd. Het onderzoek is uitgevoerd door Velt, een vereniging die zich inzet voor een ecologisch verantwoorde leefwijze. Aanleiding is volgens Velt de ongerustheid bij burgers over het gebruik van pesticiden in hun leefomgeving door agrariërs. In het onderzoeks-

Drie pesticiden voor huisgebruik in Top 10 grootste probleemstoffen

Het idee dat pesticiden uit de land- en tuinbouw schadelijker zijn dan pesticiden die consumenten zelf mogen toepassen, is een misvatting. In de top 10 van grootste probleemstoffen voor het milieu vinden we drie pesticiden die door particulieren wel gebruikt mogen worden, maar verboden zijn in de land- en tuinbouw: fipronil, imidacloprid en permethrin. In de top 10 van probleempesticiden staan verder drie al langer verboden bestrijdingsmiddelen.

Figuur 1: Herkomst pesticiden in 112 Vlaamse en Nederlandse slaapkamers, per gemiddelde slaapkamer (in microgram/kg slaapkamerstof). Bron: Velt; 2024

rond het huis. Er worden weliswaar veel meer verschillende stoffen uit de land- en tuinbouw aangetroffen, maar in (heel veel) lagere concentraties.

Uit figuur 1 blijkt dat pesticiden die in huishoudens worden gebruikt, het grootste aandeel hebben in de totale concentratie (hoogste concentratie x aantal slaapkamers. Let op: de gemiddelde concentratie zal lager liggen).

PESTICIDEN IN MENSENHAREN

Pesticide Action Network deed samen met actiegroep Meten = Weten onderzoek naar pesticiden in mensenharen. Dat gebeurde in 2021. De aangetroffen concentratie pesticide bestaat vrijwel helemaal uit middelen die mensen zelf gebruiken. Maar liefst 85% van de hoeveelheid pesticide in mensenharen is afkomstig van anti-parasietenmiddelen die

gebruikt worden bij huisdieren (met name fipronil en permethrin). Deze middelen worden ook gevonden in haren van mensen zonder huisdieren. Verder is 14% afkomstig van consumentenproducten tegen ongedierte (DEET, nicotine). Eén procent bestond uit middelen die gebruikt worden in de land- en tuinbouw. Zie figuur 2. ■

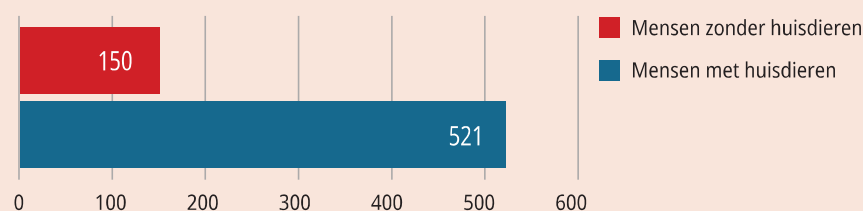
De pesticiden die bij mensen worden gevonden, zijn vooral afkomstig van eigen gebruik.

Foto's: Shutterstock/Stokkete

rapport staan alleen de hoogst gemeten concentraties per middel, alsmede het aantal slaapkamers waarin het middel is aangetroffen.

Als we kijken welke pesticiden in de grootste hoeveelheden worden aangetroffen, dan gaat het vooral om producten die mensen zelf gebruiken. Zoals pesticiden voor het bestrijden van teken, vlooien en luizen bij huisdieren, en verdelgingsmiddelen tegen ongedierte en insecten voor in en

Figuur 2: Gevonden hoeveelheid pesticide in haren van mensen met en zonder huisdieren (in microgram/kg). Bron: PAN, Meten = Weten

Absolute vondsten van pesticiden in drie NGO-onderzoeken bij mensen, inclusief aandeel vanuit de land- en tuinbouw.

Onderzoek	Onderzoekers	Totaal-concentratie pesticide in stof resp. mensenhaar (in microgram/kg monstermateriaal)	Aandeel uit land- en tuinbouw
Slaapkameronderzoek (2024)	Velt	< 0,2	22%
Haren van mensen met huisdieren (2021)	PAN, Meten=Weten	521	1%
Haren van mensen zonder huisdieren (2021)	PAN, Meten=Weten	150	0%